

PROFESINĖS VEIKLOS TYRIMAS: bendrosios kompetencijos

8 studijų kryptys

Pranešimo struktūra

1. Kaip buvo matuojama bendrųjų kompetencijų svarba profesinės veiklos tyrime?
2. Kokios bendrosios kompetencijos, darbdavių nuomone, yra svarbiausios?
3. Kokios bendrosios kompetencijos yra mažiausiai svarbios?
4. Ar skiriasi bendrųjų kompetencijų ir dalykinių kompetencijų svarbos vertinimas pagal studijų (profesinės veiklos) kryptis?
5. Ar skiriasi bendrųjų kompetencijų svarbos vertinimas darbuotojams, kurie pabaigę profesinį bakalaurą, bakalaurą ir magistrą?

Matavimo skalė (darbdavių apklausoje pateikto klausimo formuluotė)

- K7. Žemiau pateikiamas bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių, kurie gali būti reikalingi aukštosios mokyklos absolvento sėkmingai profesinei veiklai (pvz., tarpasmeninės kompetencijos, technologiniai įgūdžiai, kalbiniai gebėjimai, kognityviniai gebėjimai), sąrašas. Prašome įvertinti kiekvieną gebėjimą:
 - K7_A. Ar šis gebėjimas yra visiškai nesvarbus, nesvarbus, svarbus ar labai svarbus darbuotojo profesinei veiklai Jūsų įmonėje?
 - K7_B. Kokio lygmens šį gebėjimą darbuotojas turėjo, kai pradėjo dirbti Jūsų įmonėje –visiškai šio gebėjimo neturėjo, turėjo silpną, vidutinį ar stiprų gebėjimą?
- 31 bendroji kompetencija (Tuning sąrašas)

Kokios bendrosios kompetencijos yra svarbiausios? (Respondentų skaičius = 817)

Skalė: 1 – visiškai nesvarbu, 2 – nesvarbu, 3 – svarbu, 4 – labai svarbu

	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
1. Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,72	0,47
2. Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,63	0,56
3. Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,63	0,53
4. Gebėjimas spręsti problemas	3,62	0,54
5. Gebėjimas priimti sprendimus	3,59	0,55
6. Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,59	0,56
7. Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,58	0,59
8. Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,57	0,59
9. Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,57	0,59
10. Gebėjimas dirbti grupėje	3,56	0,61
11. Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,54	0,56
12. Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,52	0,54
13. Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,52	0,63
14. Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,51	0,58

Kokios bendrosios kompetencijos yra mažiausiai svarbios?

(N=817)

Skalė: 1 – visiškai nesvarbu, 2 – nesvarbu, 3 – svarbu, 4 – labai svarbu

	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	3,01	0,95
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,03	0,83
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	3,05	0,89
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,13	0,72
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,14	0,77
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,15	0,78

...

-
1. Net ir vertinant bendrąsias kompetencijas pirmoje vietoje yra DALYKINĖS žinios ir SAVO PROFESIJOS supratimas.
 2. Kiti svarbiausi UNIVERSALŪS (t.y. nepriklausomai nuo profesinės veiklos srities svarbūs) bendrieji gebėjimai tai:
 1. Gebėjimą priimti sprendimus ir spręsti problemas
 2. Darbo organizavimo įgūdžiai
 3. Bendravimo gebėjimai
 4. Inovatyvumas
 3. Visos tirtos bendrosios kompetencijos darbdavių yra vertinamos kaip greičiau svarbios nei nesvarbios.
 4. Mažesnis svarbos įvertinimo vidurkis yra tų bendrųjų kompetencijų, kurios yra susijusios su įmonių specializacija. Šios kompetencijos yra mažiau universalios, todėl darbdavių nuomonė dėl jų svarbos labiau skiriasi. Tokiomis kompetencijomis yra bendrosios kompetencijos, kurios yra aktualios dirbant tarptautinėje, daugiakultūrinėje aplinkoje ir mokslinių tyrimų srityje.

Ar skiriasi bendrijų kompetencijų ir dalykinių kompetencijų svarbos vertinimas pagal studijų (profesinės veiklos) kryptis? (vertinimo vidurkis)

	Bendrosios kompetencijos	Dalykinės kompetencijos
	<i>vidurkis (s)</i>	<i>vidurkis (s)</i>
Anglų filologija	3,45 (0,32)	3,07 (0,47)
Informatika	3,31 (0,33)	3,02 (0,51)
Chemija	3,46 (0,28)	3,37 (0,40)
Dailė	3,37 (0,25)	3,25 (0,50)
Muzika	3,36 (0,31)	3,38 (0,36)
Visuomenės sveikata	3,46 (0,32)	3,13 (0,47)
Šeimos medicina	3,38 (0,30)	3,54 (0,27)
Socialinis darbas	3,48 (0,29)	3,33 (0,37)

...

-
- Bendras visų bendrųjų kompetencijų vertinimo vidurkis visose kryptyse mažai skiriasi.
 - Visų studijų krypčių absolventų darbdaviai labiau sutarė dėl bendrųjų kompetencijų nei dėl dalykinių kompetencijų vertinimo: visų bendrųjų kompetencijų vertinimo vidurkis yra šiek tiek didesnis nei visų dalykinių kompetencijų vertinimo vidurkis.
 - Tai galima paaiškinti tuo, kad bendrosios kompetencijos yra universalesnės ir mažiau priklauso nuo profesinės veiklos specializacijos srities nei dalykinės:
 - Šeimos medicinos ir anglų filologijos krypčių palyginimas tai puikiai iliustruoja. Šeimos medicina yra vienintelė tirta studijų kryptis, kurią pabaigę absolventai visi dirba toje pačioje veiklos srityje, taigi, darbdaviai/darbo vietos ekspertai dalykines kompetencijas vertina labai panašiai, jų nuomonė labiau netgi skiriasi bendrųjų kompetencijų vertinimo klausimais. Anglų filologijos absolventai dirba skirtingose srityse, taigi, jų darbdaviai labiau sutaria dėl bendrųjų kompetencijų vertinimo, mažiau yra vieningi, kai vertina dalykinių kompetencijų svarbą.

Dalykinių kompetencijų vidurkių kvartiliai

	Muzika	Dailė	Seimos medicina	Socialinis darbas	Visuomenės sveikata	Informatika	Chemija	Anglų filologija
Q1	3,14	3,10	3,35	3,13	2,83	2,71	3,13	2,87
Q2	3,40	3,35	3,57	3,29	3,17	3,02	3,43	3,13
Q3	3,63	3,58	3,77	3,60	3,44	3,42	3,61	3,39

Svarbiausios bendrosios kompetencijos pagal sritis..

DAILĖ		MUZIKA
<ul style="list-style-type: none">○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas○ Gebėjimas dirbti savarankiškai○ Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)○ Gebėjimas bendrauti užsienio kalba○ Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir priimtus įsipareigojimus○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba○ Gebėjimas spręsti problemas○ Gebėjimas priimti sprendimus		<ul style="list-style-type: none">○ Gebėjimas dirbti grupėje○ Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas○ Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)○ Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir priimtus įsipareigojimus○ Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai○ Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų○ Gebėjimas dirbti savarankiškai○ Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų○ Gebėjimas priimti sprendimus○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba

ANGLŲ KALBA	INFORMATIKA
<ul style="list-style-type: none"> o Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas o Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei) o Gebėjimas spręsti problemas o Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir priimtus įsipareigojimus o Gebėjimas bendrauti užsienio kalba o Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai o Gebėjimas priimti sprendimus o Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba o Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai o Gebėjimas dirbti savarankiškai 	<ul style="list-style-type: none"> o Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas o Gebėjimas spręsti problemas o Gebėjimas dirbti savarankiškai o Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje o Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją o Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir priimtus įsipareigojimus o Gebėjimas priimti sprendimus o Gebėjimas mokytis o Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas o Gebėjimas bendrauti užsienio kalba o Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)

SOCIALINIS DARBAS	ŠEIMOS GYDYTOJAI
<ul style="list-style-type: none">○ Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai○ Gebėjimas organizuoti ir planuoti○ Gebėjimas spręsti problemas○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas○ Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)○ Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje○ Gebėjimas priimti sprendimus○ Gebėjimas dirbti savarankiškai○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba○ Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	<ul style="list-style-type: none">○ Gebėjimas organizuoti ir planuoti○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba○ Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją○ Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas○ Gebėjimas spręsti problemas○ Gebėjimas dirbti grupėje○ Gebėjimas priimti sprendimus○ Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti○ Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)

CHEMIJA	VISUOMENĖS SVEIKATA
<ul style="list-style-type: none"> ○ Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei) ○ Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje ○ Gebėjimas organizuoti ir planuoti ○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas ○ Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus ○ Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją ○ Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti ○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba ○ Gebėjimas priimti sprendimus ○ Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje ○ Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas ○ Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei) ○ Gebėjimas dirbti savarankiškai ○ Gebėjimas spręsti problemas ○ Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją ○ Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba ○ Gebėjimas priimti sprendimus ○ Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai ○ Gebėjimas dirbti grupėje ○ Gebėjimas mokytis

...

-
- ❑ Nors bendras visų bendrųjų kompetencijų vertinimo vidurkis visose kryptyse mažai skiriasi, tačiau atidžiau analizuojant kaip išranguojamos bendrosios kompetencijos pagal svarbą skirtingose kryptyse, pastebimi skirtumai:
 - ❑ Dailė ir muzika skiriasi nuo kitų krypčių didesnės svarbos teikimu gebėjimui kurti naujas idėjas (kūrybiškumui). Tačiau lyginant tarpusavyje šias kryptis, matome, kad dailėje svarbesnis yra savarankiškumas, o muzikoje – komandinis darbas.
 - ❑ Anglų filologijoje didesnė svarba nei kitose kryptyse yra teikiama komunikaciniams gebėjimas.
 - ❑ Informatikai, chemikai, medikai dažniau negu socialinių ir humanitarinių mokslų atstovai kaip svarbų vertina gebėjimą abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją.
 - ❑ Socialiniams darbuotojams ir šeimos gydytojams svarbiausi yra bendravimo įgūdžiai, ir gebėjimas organizuoti ir planuoti savo darbą.

Bendrųjų kompetencijų faktoriai

- Taikant tiriamąją faktorinę analizę, išskiriami šeši faktoriai, kuriuos, pagal tam tikrų gebėjimų svorį juose galima santykinai pavadinti:
 - Lyderystės
 - Pilietiškumo/socialinės atsakomybės
 - "Gero darbuotojo" (atsakingumas, stropumas, savarankiškumas)
 - Darbo tarptautinėje ir tarpkultūrinėje aplinkoje
 - Mokymosi
 - Analizinės, sisteminimo bei žinių pritaikymo ...
- FAKTORIAIS

Pilietiškumo/socialinės atsakomybės dimensija

	Anglų fil.	Chemija	Dailė	Informat.	Muzika	Seimos medicina	Socialinis darbas	Visuom. sveikata
Dėmesys saugumui	3,16	3,48	3,24	3,28	3,10	3,20	3,50	3,25
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,49	3,55	3,37	3,24	3,37	3,45	3,72	3,50
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,09	3,55	3,14	2,78	3,03	3,22	3,15	3,17
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,35	3,39	3,22	2,95	3,28	3,36	3,49	3,30
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,28	3,00	3,18	2,87	3,15	3,08	3,50	3,19

Darbo tarptautinēje aplinkoje dimensija

	Angļu fil.	Chemija	Dailē	Informat.	Muzika	Seimos medicina	Socialinis darbas	Visuom. sveikata
Gebējimas bendrauti užsienio kalba	3,67	3,42	3,55	3,53	3,43	3,41	2,98	3,45
Gebējimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,32	3,14	3,27	2,88	3,12	2,95	3,26	3,14
Gebējimas dirbti tarptautinēje aplinkoje	3,20	3,23	3,22	2,84	3,19	2,93	2,77	2,88

Bendrosios kompetencijos, kurios skiriasi pagal darbuotojų pabaigą studijų pakopą

	Profesinio bakalauro (N=88)	Bakalauro (N=372)	Magistro (257)
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,70	3,59	3,65
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba ^{***}	3,26	3,43	3,51
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus ^{***}	2,77	3,00	3,13
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje ^{***}	2,80	3,01	3,18
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus ^{***}	3,01	3,26	3,26

Bendrųjų kompetencijų lygmens vertinimas: pirmas dešimtukas

Skalė: 1 - šio gebėjimo neturejo, 2 - turėjo silpną, 3 – vidutini, 4 - stiprų gebėjimą

	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,37	0,65
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,32	0,73
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,30	0,67
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,30	0,70
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,29	0,78
Gebėjimas dirbti grupėje	3,27	0,73
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,25	0,67
Gebėjimas mokytis	3,24	0,76
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,23	0,71
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,23	0,75
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,23	0,73

Bendrųjų kompetencijų lygmens vertinimas: prasčiausiai įvertintos

Skalė: 1 - šio gebėjimo neturėjo, 2 - turėjo silpną, 3 – vidutini, 4 - stiprų gebėjimą

	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	2,96	0,81
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,96	0,88
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	2,93	0,80
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,86	0,91
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	2,85	0,93
Iniciatyvumas ir verslumas	2,83	0,82
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	2,71	0,85

...

1. Ne mažiau kaip pusė apklausoje dalyvavusių darbdavių/darbo vietos ekspertų visų bendrųjų kompetencijų lygmenį, kurį turėjo darbuotojas, pradėjęs dirbti, įvertino kaip "vidutinį" ar "stiprų".
2. Darbdavių nuomonės vertinant darbuotojų bendrųjų gebėjimų lygmenį labiau skiriasi nei vertinant gebėjimų svarbą.
3. Nors studijų kryptis nėra vienintelis veiksnys, galintis turėti įtakos bendrųjų kompetencijų įgytam lygmeniui, galima pastebėti porą dalykų:
 - Šiame tyrime stipriausias bendrąsias kompetencijas turėjo anglų filologai, o silpniausias dailininkai ir informatikai.

Pabaiga...